Opvoeding en onderwijs in de nieuwe tijd

7 mei 1975
lezing 231

"Gegroet, lieve vrienden, wees allen gezegend. We zijn bijeen om waarheid en licht te scheppen. De lezing van vanavond gaat over opvoeding en onderwijs in de nieuwe tijd (de tijd die aanbreekt) die zich een weg baant door de weerbarstige materie van de oude tijd die zich niet gemakkelijk gewonnen wil geven en toch zal moeten wijken.

Deze nieuwe tijd moet en zal ook mensen voortbrengen die in elk opzicht van grote klasse zijn. Een bepaald percentage van de geïncarneerde geesten is klaar voor een geheel nieuwe benadering van het leven - de benadering die jullie nu leren via een moeizaam proces dat zich diep in jullie innerlijk afspeelt.

Een fundamentele voorwaarde is, dat in de opvoeding en in het onderwijs van deze nieuwe tijd bovenal ruimte gemaakt moet worden voor het begrip dat jullie krijgen van de principes van dit pad, het begrip van de menselijke bewustzijnsniveaus en de wisselwerking daartussen. Dit kan, zoals je misschien begint te beseffen, aan kinderen worden geleerd - niet alleen in theorie, maar als ervaring die ze kunnen beleven.

Opvoeding en onderwijs moet tweerichtingsverkeer zijn. Ten eerste moeten we *naar buiten brengen* wat er in het hogere zelf aanwezig is: de uniekheid ervan en de onbegrensde mogelijkheden tot creativiteit op allerlei manieren. Ieder geïncarneerd individu heeft zijn eigen unieke bijdrage te leveren aan de bestaande samenleving. Dit potentieel moet worden aangesproken; er moet een kanaal voor geschapen worden terwijl we ons volledig bewust zijn van het proces. Tegelijkertijd moet

de leerstof naar *binnen gebracht* worden. Zonder dat kan er nauwelijks iets *naar buiten gebracht* worden. Deze tweevoudige benadering moet je beschouwen als een voortdurend wisselend proces. Zonder kennis, zonder begrip en zonder ruimte te maken voor de rijkdom van de wereld die in het innerlijk universum bestaat, kun je niet naar buiten brengen wat er van binnen aanwezig is. Als er geen aandacht wordt besteed aan het ruimte maken voor deze rijkdom en aan het afstemmen hierop, dan blijft het kanaal voor het naar buiten brengen van het innerlijk potentieel ongebruikt. Maar als je dit proces van afstemmen aan kinderen duidelijk maakt, als je duidelijk maakt dat er nog een ander bewustzijnsniveau is, dan zal ook het kind, net als jij, langzamerhand de taal van de innerlijke, goddelijke werkelijkheid leren ontdekken. Het zal leren luisteren, de werkelijkheid te zien en het naar buiten te brengen.

Dit betekent echter niet dat de fundamentele kennis die alle kinderen moet worden bijgebracht, niet ook in de nieuwe tijd geleerd zal moeten worden, net als in de tijd die nu afloopt. Maar op dit moment is er alleen ruimte voor de ene en nog niet voor de andere richting. Wat echt belangrijk is, is deze wisselende benadering. Het ene moet niet de plaats van het andere innemen, beide richtingen zijn even belangrijk. Het ene moet niet worden gecultiveerd ten koste van het andere, zoals de mensheid bij dergelijke dingen zo vaak geneigd is te doen.

Als je het kind vanuit deze dubbele doelstelling benadert, gaat zich een heel ander leerproces ontvouwen. Want de innerlijke stem is te horen wanneer haar wetten worden begrepen. Het leren van de wetten (maar ook van valkuilen van het lager zelf, zodat de stem daarvan ook kan worden onderscheiden) moet een wezenlijk aspect vormen van het leerplan van het kind. Dus zal een groot deel van het leerproces te maken hebben met de innerlijke mens, met het naar buiten brengen van het hoger zelf, met de zuivering van het lager zelf, met een heel nauwkeurige kennis van de wetten die van belang zijn bij het onderscheiden van die twee en ook met het besef van het bestaan van het masker. Opvoeding zal maskers uit de weg ruimen die op het punt staan zich te vormen en het proces van zuivering al op jonge leeftijd doen beginnen. Dit is in de nieuwe tijd de basis van alle opvoeding, onderwijs en creativiteit op welk gebied dan ook.

Deze basis zal niet alleen worden gelegd door de ouders, want niemand kan garanderen dat alle ouders op dit gebied ver genoeg ontwikkeld

zijn en derhalve voldoende in staat zijn voor dit aspect van de opvoeding van het kind te zorgen. Daarom moet het ook deel uitmaken van het leerplan op school, van de kleuterschool tot en met het middelbaar en universitair onderwijs. Zo zal een groot deel van het onderwijs gericht zijn op de verwezenlijking van het hoger zelf als de fundamentele ontwikkelingsweg. Verstandelijke kennis wordt dan ondergeschikt, niet minder belangrijk of onbelangrijk, maar dan pas in staat om vrucht te dragen. Het verstand moet getraind en gebruikt worden als een van de belangrijke gereedschappen. Want als deze wetten en processen door het verstand niet worden begrepen, kan de persoonlijkheid het begin van de weg naar het innerlijke zelf niet eens vinden. Als iemand niet eens weet dat er een innerlijke wereld bestaat die ontdekt en verkend kan worden, kan hij of zij nooit proberen de goede richting te vinden, zich de juiste inspanning getroosten, de hindernissen uit de weg ruimen en in de gaten krijgen wat een hindernis en wat een hulpmiddel is. Opvoeding en onderwijs in de nieuwe tijd is dus niet alleen een kwestie van emotionele en spirituele opvoeding. Het gaat ook echt om het zien en begrijpen van de wetten. De mens moet dus niet alleen chemische, natuurkundige en wiskundige wetten leren begrijpen, maar ook de wetten van de innerlijke wereld.

Er zijn nog andere aspecten met betrekking tot de opvoeding en het onderwijs in de nieuwe tijd. Bijvoorbeeld *de nieuwsgierigheid van het kind moet gecultiveerd worden* zodat *leren heel interessant en fascinerend wordt*. Helaas is dit op het ogenblik geenszins het geval. Integendeel, de aangeboren nieuwsgierigheid van het kind wordt ontmoedigd. Kinderen hebben vanaf het eerste begin duizend-en-een vragen; jullie weten dat allemaal. Ouders en leraren raken gewoonlijk geïrriteerd, ze krijgen er genoeg van en worden ongeduldig. In het beste geval geven ze antwoorden die heel onbevredigend of nauwelijks eerlijk zijn, of waaruit blijkt dat de vragen en het kind dat ze stelt niet serieus worden genomen. Het is uiterst belangrijk dat deze nieuwsgierigheid wordt gecultiveerd, want als die eenmaal tot zwijgen is gebracht, wordt het leerproces een saaie ‘plicht’ waardoor geest en leven gesmoord worden. Het kan wezenlijk opwindend, prettig en avontuurlijk zijn en dat zal het vaak ook zijn als niet bijna iedereen het beeld had dat leren saai is. Ouders zouden het kind moeten respecteren vanaf het eerste moment dat het vragen gaat stellen en ze zouden blij moeten zijn met die vragen. Ze hoeven niet zo hard hun best te doen om de schijn te wekken dat ze meer weten dan ze weten, ze hoeven alleen maar eerlijk en geïnteresseerd te zijn. Als ze een antwoord echt

niet weten, moeten ze dat zeggen, maar dan daar ook aan toevoegen dat de school al die antwoorden wel zal geven. Het kind moet worden aangemoedigd die vragen opnieuw te stellen en ze misschien op te schrijven of de ouders kunnen dat doen. De ouders kunnen samen ook proberen zelf betekenisvolle, ware antwoorden te vinden die ze het kind kunnen geven. Ze moeten beseffen dat het de geest van het kind is die deze wereld probeert te verkennen en meester te worden om er een taak in te vervullen. Zonder deze nieuwsgierigheid gaat er iets dood; dus die is heel belangrijk. Ouders kunnen naar leerkrachten van kleuterscholen of van latere scholen gaan, of naar andere mensen die dergelijke antwoorden kunnen geven. Ze moeten daar echt hun best voor doen. Alle vragen die een klein kind heeft gesteld komen later in het leerplan aan de orde. Het kunnen aanwijzingen zijn voor de bijzondere neigingen en interesse van zijn of haar geest. Die vragen zouden telkens weer beantwoord moeten worden naarmate het kind ouder wordt en meer in zich op kan nemen.

Op nieuwe scholen zou men weten dat de geest zich in de aardse sfeer waagt en dat nieuwsgierigheid een teken is van de ondernemingslust waardoor de entiteit heeft willen incarneren om een taak te vervullen. Op deze manier benaderd maakt de stof het leren tot een opwindend proces in plaats van een saaie, verplichte, vervelende toestand die je het liefst maar achter je hebt. Leren zal iets worden om naar uit te zien. Leren zal veel sleutels tot en hevig verlangde antwoorden op het leven geven. Dit is heel belangrijk, vrienden, heel belangrijk voor de ouders zowel als de leraren onder jullie, zelfs al kunnen jullie nog geen nieuw onderwijssysteem, geen nieuw opvoedingsstelsel, geen nieuw leerplan in het leven roepen. Maar alleen al weten dat deze benaderingswijze bestaat en er ruimte voor maken in je bewustzijn, zal je een nieuw besef geven en een nieuw klimaat scheppen voor je omgang met de opgroeiende mens.

Het volgende aspect dat ik wil bespreken in verband met opvoeding en onderwijs is nu voor de meeste van jullie nog steeds een probleem, namelijk het vinden van het tere evenwicht tussen vrijheid of vrije keuze en zelfdiscipline. Dit onderwerp is ook van toepassing op onderwijs en opvoeding, al heb ik het in verband met andere dingen reeds besproken. De vrijheid om te willen leren is belangrijk, er zou zo mogelijk geen stok achter de deur moeten staan. Dit is natuurlijk in grote mate afhankelijk van het feit of het juiste klimaat wordt geschapen door het bewustzijn van de omringende wereld van de

volwassenen. Als de volwassene het beeld heeft dat leren een zware, vervelende en saaie taak is, zal hij, zelfs al zegt hij dat niet, het kind ook op die manier beïnvloeden. Als hij een houding heeft die zegt dat leren en huiswerk de prijs is die betaald moet worden voordat je plezier kunt maken, dan veronderstelt hij vanuit die houding dat ook het kind wel een hekel aan leren zal hebben. Dan wordt dit beeld op het kind overgedragen en gaat het dat inderdaad geloven en uiteindelijk zo ervaren, ook al was het kind in eerste instantie heel bereid en geïnteresseerd.

De noodzaak voor zelfdiscipline is groot. Zonder zelfdiscipline kan er in het leven op geen enkel niveau iets tot stand worden gebracht. Vrijheid en spontaniteit enerzijds en zelfdiscipline anderzijds sluiten elkaar niet alleen niet uit, zoals de meeste mensen denken, maar ze staan juist in wisselwerking tot elkaar, helpen elkaar en zijn onderling verbonden en *van elkaar afhankelijk*. Daar de meeste volwassenen gebukt gaan onder deze dualiteit (dat vrijheid en zelfdiscipline elkaar uitsluiten) wordt die onvermijdelijk op het kind overgedragen. Dat gebeurt misschien niet met zoveel woorden maar wel door de sfeer, de emotionele energie en het innerlijke bewustzijn waardoor het kind wordt beïnvloed. In deze overtuiging betekent vrijheid dat je de weg van de minste weerstand volgt en daardoor op zelfvernietiging afstevent. En als ander uiterste betekent zelfdiscipline de eentonigheid van moeizaam streven zonder beloning. Nu kunnen misschien de meeste van jullie wel zien dat dit niet waar is; hoe onnodig dergelijke kunstmatige tweedelingen zijn en hoe zwaar de last daarvan is die op je zielssubstantie, op je innerlijke bewustzijn en dus op je hele leven drukt. Net als ouders en leraren moeten jullie je allemaal op je eigen pad bevrijden van deze misvatting. Jullie moeten leren dat ware vrijheid, met al haar vreugde en bevrijdende zelfexpressie, alleen kan bestaan voor zover er ook zelfdiscipline is. Je moet een heel duidelijk onderscheid maken tussen discipline *die zelf gekozen* is en discipline die van buitenaf wordt opgelegd. De laatstgenoemde, als we tirannie buiten beschouwing laten, moet alleen bestaan waar zelfdiscipline ontbreekt, dus wanneer volwassenen of kinderen destructief zijn voor hun omgeving of voor zichzelf. Voor zover het om kinderen gaat, moeten ouders hen weerhouden van gedrag waarmee ze zichzelf schade toebrengen. Voor zover het om volwassenen gaat is dat nauwelijks mogelijk of wenselijk, maar daar zullen we nu niet op ingaan.

Het begrip ‘in vrijheid gekozen zelfdiscipline’ tegenover ‘uit noodzaak opgelegde discipline’ bij afwezigheid van de eerstgenoemde, kan aan kinderen heel gemakkelijk en zonder problemen worden duidelijk gemaakt. Een kind is heel goed in staat te begrijpen dat de uiterlijke discipline een structuur is die alleen ‘in reserve’ wordt gehouden. Met andere woorden, als het kind niet reageert op de vrijheid om te leren, als het niet wil begrijpen dat het nodig is *te willen* leren - zelfs al betekent dit af en toe het overwinnen van een weerstand, van de verleiding om te doen wat op dat moment het prettigste lijkt - dan is de uiterlijke discipline voor hem of haar en ook voor de gemeenschap van wezenlijk belang. Als het kind zelf kan leren beslissen, heeft het een belangrijke levensles geleerd. Als het leert wat zelfbeschikking en eigen verantwoordelijkheid is, als het wordt geholpen dit langzamerhand te begrijpen, heeft het een stevige basis verworven. Als het kan zeggen: “ja, ik ga nu mijn huiswerk maken en zoveel uur per dag leren, ook al voel ik er meer voor om buiten te spelen, want ik begrijp dat ik dan later zal beschikken over kennis, kracht, zekerheid en succes en alles wat ik fijn vind, en ik doe dat uit vrije wil”, dan heeft het de les van werkelijke vrijheid heel vroeg in het leven geleerd. En dat kan echt, er kan heel expliciet en impliciet leiding worden gegeven bij de groei van dit aspect in het kind, zodat zelfdiscipline vrij wordt gekozen en van buitenaf opgelegde discipline niet meer nodig is. Het laatstgenoemde moet wel bestaan, als structuur die in reserve wordt gehouden om te gebruiken wanneer dat nodig is. Want zelfs in de nieuwe tijd zullen er natuurlijk mensen zijn die nog niet ver genoeg ontwikkeld zijn om te kunnen begrijpen wat ik nu zeg. En zij zullen koppig hun destructiviteit uitleven - kinderen zowel als volwassenen.

Maar eens komt een tijd (niet tijdens jullie leven) waarin uiterlijke wetten niet meer bestaan, waarin ieder mens geleid wordt door de innerlijke wet van zijn goddelijke zelf en zal weten wat goed voor hem is. Hij zal niet doden, stelen of schade toebrengen aan anderen maar dan is het niet de vrees voor straf die hem weerhoudt. En voor zover het om wetten gaat die betrekking hebben op minder grove en duidelijke overtredingen, zal de mensheid weten dat er geen vaste regels zijn die voor iedereen precies hetzelfde gelden. Ieder mens zal voldoende verbonden zijn met zijn hoger zelf; zijn geweten en integriteit zullen sterk genoeg zijn, zodat hij uit vrije wil zal doen wat goed, eerlijk, en noodzakelijk is. Hij doet het niet uit angst voor afkeuring, hij gehoorzaamt niet vanuit schuldgevoel en onzekerheid, maar hij weet dat het goed voor hem is, of het nu in overstemming is

met wat alle anderen vinden of niet. Hij zal dat kunnen omdat hij ook vrij is van rebellie tegen gezag en, wat belangrijker is, vrij van geheime verlangens om anderen uit te buiten.

Op het moment zijn heel weinig mensen dit punt enigszins genaderd, dus de uiterlijke structuur is noodzakelijk voor diegenen die niet zonder kunnen. Tegen degenen die die structuur niet nodig hebben hoeft niet te worden gezegd wat ze wel en niet moeten doen. Zij willen in waarheid leven met de wet van God, die vaak overeenkomt met de menselijke wetten, maar niet altijd. Kinderen kunnen dit op heel eigen manieren leren. Onderwerpen, bijvoorbeeld, die altijd moeilijk en saai hebben geleken zoals algemene ontwikkeling, rekenen, spellen en geschiedenis, worden natuurlijk nog steeds onderwezen. In de meeste gevallen echter zullen zelfs die onderwerpen veel interessanter zijn als ze benaderd worden op de manier die ik nu bespreek. Want ieder kind heeft een aangeboren leergierigheid en wil van alles weten. Als deze houding wordt aangemoedigd en als die onderwerpen op die manier worden benaderd, valt een groot deel van die saaiheid weg. Toch zullen er altijd momenten zijn waarop het kind geen zin heeft om iets te doen en de weg van de minste weerstand wil volgen, momenten die het moet overwinnen om echt iets te kunnen leren. Om over die drempel heen te komen moet een kind op de hoogte gebracht worden van de noodzaak en de vrijheid van zelfdiscipline, dus van de principes die ik zojuist heb uitgelegd. *Dit uiterst fundamentele begrip van zelfdiscipline als voorwaarde voor vrijheid zal deel uitmaken van de basisopvoeding*.

Er komt dus al gauw een tijd waarin een kind zelfdiscipline vrij zal kiezen en *daar blij mee zal zijn omdat het zijn eigen keus is*. Het hele innerlijke klimaat van opvoeden en lesgeven bestaat dan uit de zorg voor het aanreiken van kennis waar de ziel van het kleine wezen hevig naar verlangd. De aanpak en het bewustzijn van degenen die opvoeden en lesgeven is in dit geval doorslaggevend.

Een kind kan begrijpen wat ik in deze lezing heb gezegd en ook in de vorige, toen we hier bij elkaar waren en ik vragen over jullie gemeenschap heb beantwoord.[1] Nu doel ik speciaal op wat ik over creativiteit heb gezegd: dat het vrij stromende scheppingsproces alleen kan bloeien wanneer het vervelende voorbereidende werk wordt gedaan en dat in feite de vrije keuze om dat te doen (niet met verborgen

[1] Antwoorden op deze vragen zijn bij elkaar gebracht in Themalezing V 7. (Noot redactie)

wrok en rebellie, uit gehoorzaamheid of gedwongen) op zich al heel bevredigend is en een beloning wordt die al gauw de saaiheid die er in het begin misschien was doet wegvallen. Deze principes zijn geen theorie, ze zullen spoedig aan de dag treden wanneer ze worden onderwezen. Met deze benaderingswijze, lieve vrienden, wordt het dus mogelijk deuren te openen naar de creativiteit van de ziel, van het hoger zelf van ieder kind. En heel bewust en gericht zullen zich van binnenuit wegen ontwikkelen waar langs het hoger zelf van het kind zich zal uitdrukken tot grote vreugde van het kind en zijn omgeving.

Het proces van communicatie is natuurlijk van groot belang. We hebben het hier ook over communicatie op twee niveaus: op het bewuste niveau van het gesproken woord, van uitleg, van het aanreiken van de best mogelijke leerstof - en dat is het ware onderwijs en de ware opvoeding - maar ook op het niveau van gewaarwording, gevoel en innerlijk bewustzijn dat niet altijd met zoveel woorden hoeft te worden uitgesproken. Wat opvoeding en onderwijs betreft bestaat er een grote behoefte aan verbetering op deze beide niveaus. Een kind wil niet alleen horen, luisteren en leren (wanneer het vragen stelt) maar het wil ook gehoord worden. Het heeft daar veel behoefte aan en verlangt ernaar zich uit te drukken. Er wordt daar niet genoeg ruimte voor gegeven en maar al te vaak wordt het kind gekortwiekt in zijn uitingen - op het meest eenvoudige niveau. Het is heel essentieel voor de ontplooiing van de persoonlijkheid dat een kind wordt aangemoedigd uitdrukking te geven aan zijn gevoelens, gedachten en indrukken en dat er op hem wordt gereageerd, dat er feedback is, zoals jullie dat noemen.

Op innerlijk niveau is dat net zo belangrijk. Want een kind neemt vaak gevoelens en gedachten van anderen waar die niet openlijk worden uitgedrukt en reageert daarop maar wordt niet aangemoedigd die waarnemingen serieus te nemen. Zodoende kan het niet leren dat het (1) niet fantaseert maar echt iets ziet en (2) dat zijn eigen projecties de kwaliteit van zijn waarnemingen soms vertekenen. Als de wet van de communicatie op deze verschillende niveaus in een vroeg stadium wordt bijgebracht, zal het kind zich bewust worden van de werkelijkheid daarvan. En ik hoef nauwelijks te benadrukken dat dit een enorm verschil zal maken in het leven van het kind, in de manier waarop het met zichzelf en anderen omgaat. Het kind zal zijn reacties niet verwerpen maar ze ook niet voetstoots aannemen voor wat ze zijn. Het zal leren ze te onderzoeken en een definitief besluit uit te stellen.

En dat is allemaal het resultaat van de vrije uiting van zijn indrukken en van zijn wederzijdse uitwisseling, niet alleen met leraren en ouders, maar ook met andere kinderen.

Met betrekking tot de wisselwerking op verschillende niveaus zou ik het nu willen hebben over een nieuwe fase in jullie ontwikkeling op dit pad, een fase die een tussenstadium vertegenwoordigt. Het is heel belangrijk dat jullie dit begrijpen. Naarmate jullie je meer bewust worden van je lager zelf, van die bewustzijnsniveaus en houdingen die eerst nog verborgen waren, van dingen die je tegenover jezelf nooit hebt willen toegeven, word je je automatisch ook bewust van het lager zelf en de verborgen dingen van anderen. Net zoals je je lager zelf kunt accepteren zonder jezelf te vernietigen en volledig afgewezen te voelen, met behoud van je innerlijke evenwicht en bewust van je fundamentele goddelijke aard, zo word je ook niet vernietigd door je bewustzijn van het lager zelf van anderen en ga je hun ook niet haten of veroordelen. Vroeger toen je nog steeds aan het vechten was tegen een deel van jezelf, werd je vervuld van angst en onbehagen als je je bewust werd van de negativiteit van anderen. Je voelde je erdoor bedreigd zoals je je door je eigen lager zelf bedreigd voelde. Je zag misschien een bepaald aspect maar op een verwrongen manier die disharmonie in jou deed ontstaan. Bij deze nieuwe vorm van waarneming is het bewustzijn anders, er is sprake van innerlijke kalmte en zekerheid.

Vroeger waren je waarnemingen misschien slechts ten dele nauwkeurig omdat ze gekleurd werden door projecties en door je behoefte om anderen als onvolmaakt te zien om je eigen geweten te verlichten. Nu kun je de dingen duidelijk en zuiver zien en dit schept een heel ander klimaat. In de mate waarin je jezelf volledig accepteert en in waarheid ziet, zowel je lager als je hoger zelf, terwijl je je masker begint op te lossen, in diezelfde mate is je waarneming van het lager zelf van de ander heel anders. Je bent heel vrij, je begrijpt het zonder ervan ondersteboven te raken, je ziet het met een helderheid die geen haat of angst in je teweeg brengt. In die toestand kun je kiezen wanneer en hoe je duidelijk maakt wat je ziet, als de situatie daarom vraagt, en ben je in staat het risico te lopen afgewezen te worden omwille van het mogelijke voordeel door de confrontatie voor de andere persoon en voor de relatie tussen jullie. Of je kunt kiezen om niet alles te zeggen wat je ziet, als de situatie daar om vraagt. In deze *vrije waarneming* wordt de verantwoordelijkheid voor het omgaan met zijn eigen

negatieve houdingen en gedrag echt aan de ander gegeven, of hier nu over gesproken wordt of niet. Dit proces waarmee je de ander de verantwoordelijkheid laat nemen, gebeurt op een heel subtiel maar wel heel krachtig werkelijkheidsniveau dat op de een of andere manier altijd wordt gezien. Het lijkt alsof ik hiermee van het onderwerp afwijk maar als je even geduld hebt zul je zien dat het er veel mee te maken heeft.

Als je deze fase bereikt, manifesteert zich dat eerst als een soort tussenstadium. Je komt op een punt waarop je de ander al duidelijker ziet, zonder persoonlijk belang te hebben bij wat je ziet en daardoor zonder er persoonlijk betrokken bij te worden. Je bent misschien al in staat te kiezen of je wel of niet zegt wat je ziet in overeenstemming met je intuïtie. Op dit punt wordt juist door jouw vrijheid in het zien van zijn verborgen dingen een geweldige woede en vijandigheid in de ander opgeroepen. Hij voelt dat aan zelfs al zeg je niet wat je ziet. Het lager zelf is woedend. De bewuste persoonlijkheid is zich misschien helemaal niet bewust van wat er gebeurt op het onderbewuste niveau van uitwisseling en verzint misschien een reden voor deze woede. Op dit punt begrijp je misschien helemaal niet waarom je zo'n venijnige haat op je af krijgt. Het is alsof de ander de helderheid van je inzicht niet kan verdragen en alsof hij jou en die kennis wil vernietigen. Je moet door dit stadium heen want het is een leerfase. Het is weer een poort naar een nieuw stadium. Dit is dus het tussenstadium. Je bent niet meer waar je was, je hebt duidelijk zicht op de dingen zonder persoonlijk in de war of gekwetst te zijn door wat je ziet, zonder er belang bij te hebben en zonder verdraaiing. Maar het feit dat je ziet, brengt hevige woede en heftige aanvallen teweeg van de kant van diegenen die dat wat jij ziet nog steeds verdedigen en niet van plan zijn dat aspect onder ogen te zien, toe te geven en te veranderen. Dit kan zelfs van toepassing zijn op onzichtbare entiteiten zonder fysiek lichaam die heel diep in hun duisternis verankerd zitten en die hun uiterste best doen om oppermachtig te zijn. Ze trekken alle registers open om zich te weren tegen de helderheid van het licht dat jij uitstraalt. Alleen wanneer je dat begrijpt en jezelf verder ontwikkelt, zal het licht zo sterk worden dat deze reacties jou zelfs geen schrammetje kunnen toebrengen. Want het licht zal hen verblinden en uit de buurt houden, zelfs al strekken ze hun tentakels van haat naar je uit.

Voor degenen die zich in de fase bevinden waarin ze in toenemende mate de harde laag van het masker en het lager zelf doorbreken en

oplossen, is het uiterst belangrijk dat ze dit principe begrijpen, want hun verhouding tot de wereld wordt anders. Zij bevinden zich niet meer op het niveau van wederzijds doen alsof en ook niet van wederzijds projecteren en beschuldigen om daardoor hun lager zelf niet onder ogen te hoeven zien. Als het kind opgroeit met een duidelijk begrip van deze principes, krijgt het daardoor enorm veel bescherming want zonder dat begrip zou het zich verward, angstig en kwetsbaar voelen, waardoor een nieuwe verdediging zou kunnen ontstaan. Dus het begrip van de spirituele principes van de wisselwerking tussen de innerlijke niveaus is van groot belang voor alle zich ontwikkelende mensen, of ze nu als volwassenen het pad leren kennen of daar in hun jeugd al binnen een nieuw onderwijsstelsel mee beginnen. De nieuwe mens zal deze fundamentele principes met betrekking tot de wisselwerking tussen mensen en het bestaan van de verschillende niveaus in de ziel gaan leren. Die principes moeten net zo goed worden begrepen als de fundamentele regels van taal, wiskunde of welk onderwerp dan ook. Maar de fundamentele wetten van het leven zijn het belangrijkst.

Dit is waar ik op doelde toen ik het tegen de kinderen in het Centrum (in Amerika) over ‘levensles’ had. Deze ‘levensles’ zal minstens de helft van het lesprogramma in beslag nemen. Het zal de meest fascinerende studie zijn en het zal de benadering van alle overige vakken beïnvloeden en veranderen - vakken die op dit moment aan ieder kind in het basisonderwijs en aan adolescenten in het voorgezette onderwijs worden gegeven. Deze alomvattende kennis van het leven, van het zelf en het universum zal voor het opgroeiende kind een nieuwe manier zijn om het universum te benaderen waarin het leeft, beweegt en schept. Al het andere, gewone leren zal dan niet alleen gemakkelijker zijn maar ook een nieuwe kleur krijgen zodat de discipline die ervoor nodig is in de meeste gevallen echt zelf gekozen zal zijn. Nieuwe scholen zullen energetisch worden doordrongen van een nieuw bewustzijn**,** dat naar school gaan ervaart als het meest opwindende avontuur dan je je maar kunt voorstellen. Het is de plaats waar het leven zich ontvouwt, waar het kind de sleutels tot begrip van het leven krijgt aangereikt. Kinderen zullen de school ervaren als een voorrecht waar ze naar uitzien, zelfs al betekent leren soms ook hard werken en het tijdelijk afstand doen van een onmiddellijk genoegen. Als de moeilijkheid bestaat om uit te vinden hoe de dingen echt in elkaar zitten, zal het kind met plezier de dingen gaan ontdekken die het altijd al wilde weten. Dit zal heel opwindend zijn als degenen die

scholen opzetten, onderwijsstelsels uitdenken en leerprogramma's samenstellen, zullen delen in het nieuwe bewustzijn.

Deze visies moeten jullie koesteren, vrienden, zelfs al kun je die nog niet helemaal in praktijk brengen. Je kunt er in je eigen bewustzijn mee beginnen en dan kunnen degenen die onderwijs geven, stukje bij beetje, op grond van hun eigen bewustzijn van die visie naar buiten brengen wat ze op deze nieuwe manier te geven hebben. De tijd waarin jullie je eigen school in het leven roepen is niet zo ver meer, al zijn er dan in het begin misschien niet zoveel kinderen. Maar de school komt er en het wordt een experiment dat de wereld in gaat en een geheel nieuwe benadering van het leven zal scheppen. Alle vragen die ik tijdens de afgelopen bijeenkomst heb beantwoord met betrekking tot de verschillende commissies die in jullie Centrum (Amerika) zijn gevormd en die zich bezig houden met alle noodzakelijke zorgen voor, en aspecten van het scheppen van een nieuwe cultuur - die antwoorden zullen zich ook over de wereld verspreiden en steeds gemakkelijker ontvangen worden door degenen die er spiritueel klaar voor zijn en naar deze benaderingswijze verlangen. De nieuwe vorm van politiek, wetenschap, economie, sociologie, kunst, kortom alles wat deel uitmaakt van het leven in een geciviliseerde wereld, zal worden doordrongen van deze nieuwe benaderingswijze, net als de geneeskunde en het onderwijs. De kennis die de mens heeft van de innerlijke werkelijkheid en die het resultaat is van de voortgang op zijn eigen pad, moet hem een totaal andere kijk, benadering en motivatie geven bij wat hij ook doet. Een politicus die zich baseert op deze principes zal onherroepelijk andere opvattingen over regeren en andere politieke ideeën ontwikkelen dan die welke de doorsnee politicus er op dit moment op na houdt. De laatste is gevormd door het oude onderwijsstelsel en wordt omgeven door de oude benaderingswijze en het oude bewustzijn dat nog steeds bestaat en dat voornamelijk gebaseerd is op uiterlijk vertoon, op oppervlakkig, dualistisch en op het ego gericht gedrag. Hetzelfde geldt natuurlijk voor alle andere gebieden van het leven - de kunstenaar brengt andere scheppingen voort, de econoom lost zijn problemen vanuit een ander uitgangspunt op, enz..

Zelfs jullie die op dit pad begonnen zijn - in elk geval de meeste van jullie - hebben als volwassenen al een heel andere manier om het leven met al zijn gebieden van gemeenschappelijke activiteit te benaderen. Jullie kunnen je voorstellen dat kinderen die opgroeien binnen het

systeem van opvoeding en onderwijs dat ik hier beschrijf, een heel andere invloed op de wereld zullen hebben. Jullie kunnen je voorstellen hoeveel krachtiger, hoe onstuitbaar en vanuit een heel ander gebied in de mens de waarheid naar voren zal komen. De ware wetten van God, van de goddelijke wereld, zullen op een vloeiende, buigzame en steeds veranderende manier jullie wereld binnenstromen en een nieuwe scheppen.

Moge deze lezing weer een hoeksteen vormen voor een nieuw gebouw, in spirituele zin, en later ook in materiële zin. En moge wat ik heb gezegd jullie ook helpen dit nieuwe zaad weer diep in je op te nemen, zelfs al is het niet onmiddellijk en rechtstreeks op jou van toepassing, want dan zal het je op een andere manier persoonlijk helpen. Wanneer je ziet dat het pad dat je bewandelt, de weg die je gaat naar je diepste kern, de sleutel is tot een nieuwe benadering van het leven, die veel verder reikende gevolgen in de evolutie heeft dan je misschien denkt, dan zie je misschien ook dat jouw individuele weg deel uitmaakt van een groot plan dat jouw persoonlijke bestemming en problemen overstijgt, dus de reden die jou misschien oorspronkelijk hierheen gebracht heeft, voor zover je daar misschien bewust van was. Nu blijkt dat je diep van binnen méér wist en een groter plan in gedachten had. Hieruit kun je licht, moed en kracht putten, op welk punt je ook bent op je pad.

Jullie zijn allemaal gezegend, liefste vrienden. Wees in vrede, wees in vreugde, wees in de schoonheid die zich steeds meer in je leven ontvouwt.”

Deze lezing werd gegeven via Eva Pierrakos 1975
Oorspronkelijk uitgegeven Door Center for the Living Force, Phoenicia (N.Y.)
onder de titel: 'New Age Education'.
Vertaling door Frans Oosterbaan in 1986; herzien in 2000 door Hanny Jacobs.
© Stichting Gemeenschap het Pad. *Uitgave 2009*

231/16